

ДІЛО

Видавничча Спілки „Діло”.

„Відбудова“.

Львів, 28. серпня 1918.

Віддана ц. к. правительству у польські руки господарська відбудова цілої Галичини, себе й Української області її, виростає — з кожним днем видно се ясніше — до розмірів на великанську міру закорисої, польською національно-політичною упраздненою гospодарсько-політичної ясці, маютою якої поставлено: доконати радикального пересунення відношень гospодарських, а засим соціальних і політичних сил між Поляками й Українцями в напрямі наглого, несорозімного збогачення польського елементу в Галичині при різоточній політиці елементу українського в тій гospодарській стані, до якого дзвела Його сі війна, ведена роками цілини якраз на области українського племені в Галичині.

Довголітня, австрійською державою концепціонувана істинно польська „гospодарка“ сутичала з українського народу в Галичині, гospодарка, яка спричинила се, що українська Східна Галичина, при першорядній економічній вартості своєї природи належить до найбідніших, культурно найбільш відсталих країв нетільки Європи, а взагалі білої раси, — ся польська гospодарка одеркує нині свю окочечну печать.

Польща покористалися нагодою війни, котра відбирала цивільній людності останки можности жалоби й оборони, тай вкладами бетовою соток міліонів, безцеремонно, вимно, систематично ведуть нашу країну і наш народ до наміченій польською націоюально-державною „расію“ мети.

А „расія“ ся відома: так обезсилити українську людність, щоби польський „Orang nach Omen“ стрічав можливо як найменший опір.

РЕДАКЦІЯ	
І АДМІНІСТРАЦІЯ:	
Львів, Ринок 18, Н. пов.	
Кonto почт. шанди. 26.726.	
Адреса тел.: „Діло—Львів“.	
Число телефону 565.	
Рукописів редакція не звертає.	

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місяць 5 — К.
чвертірно 15 — *
піврічно 28 — *
пілорічно 56 — *
у Львові (без достави):
місяць 4 — К.
чвертірно 12 — *
піврічно 22 — *
пілорічно 44 — *
в Німецьчині:
піврічно 28 — М.
пілорічно 56 — *
За зміну адреси платити ся 50 с.

Ціна оголошень:

Рядок п'ятисловів, двома лініями або більше як 50 с. в ходжанах 1 к. в оновленому 1-го, в розширеній формі чисто перед 1-го вартості 2 к. Некрологи 2 к. Слово також з другою ходжаною. Оформлені що відсутні 1 к. звичайно надбавляється. Пасажір отримує звичайно указаним.
Одні примірник комітору у Львові 16 с. на провінції 20 с.

Начальний редактор: Д-р Василь Панайко.

В системі вирадів і доріг, які ведуть до сеї польської ціні, заїде зложа віденським правителством у польські руки „відбудова“ винищеної у війні нашої країні нині ролю першорядну. Власлі сitt польською як грійських, на велику скалю вакроznих заходів побачено вже в перших роках після війни. Бачимо їх зрештою вже й тепер.

Коли польський лідич, польський промисловець, польський резидент і польський хлоп напихають собі низі кишени тисячами і м'ліонами корон з ласки Централі для відбудови Галичини, тай нетільки відбудовують та, що спроваді винищено війною, а й будують богато нового, чого перед війною не було, чого війна не винищила і що (отевидне) під „відбудову“ не повинно підпадати, — то міса українського селянства на величезних полосах котишніх боєзіх ліній живе до сі, під осінь і зиму, у всіх візланках, позбавлене найприніснішіх засобів життя, висуджене як не на смерть, то на дегенерацію. Коли польські панкім, промисловці і хлопам будуть Централі палати, велика залежність промислові і до новоташих погреб приладжечі селянські загороди, то український хлоп одержує — в найліпших, тим саким війкових виглядах — деревці бараки, так будовані, що — буквально — вітер іх розносить по полі.

Скібінські посідів 350 десятин землі під управу і 1500 десятин ліса, тобто район 1850 десятин землі, за яку ніхто не важився би дати 200 000 карбованців, бу вони була під відною польською господаркою. Інше винза питання, хто саме ту школу винищив. Від марта 1917 р. переходили там різні банди в фронту, які разбували, що під руки попадаю. Чому ж мають се платити селяни? Однача 9. серпня с. р. селяни учили вибухи ручних гранатів при кождім вході в село і крісові сальви відживчих патруль. Се звак, що йдуть стягата гроші за школи. І стягають — а як, колись довідуете ся. Тоді дізнаєтесь також, як виганяли з містків бунтівного духа, як шукали за оружием, як берегли перед винищеннем засіви.

Тепер послухайте іншої „історії“. Хоча не знаю, чи якому нашому народові скотіллюється переносити все те, то український мужик перевносить сі сграфіті з героїчним слюсом. Та і се власне притиною Його дальшою мартирією льогії. Сей стойчий спокій випроваджує з рівноти обладованого тяжкою керавинцею мужика, сльозами від і бідаків польського шляхтича. Зірча жадоба месги хоче насититися тоді, коли мужик буде розтратований як червак. Не досить нужди, не досить того, що економічна сила держави підкоряла раз на все, заірюка в чоловіці чи властиво в шляхтичу жажде мук і тортуру. І фабрикується разюлюшо. Послідний місяць всі дроти телеграфічні з Черновець, Львова і Києва несуть страшні вістки одна за другою, які викликають війскові поготовлі, острі зарядження воєнні, воєнні суди. Ого між 15. а 20. серпня мало вибухнути страшне повстання, 40 000 козаків зібраних на Поділлі (!), а потім — вартоломейська ніч на Україні. А се все викликує відповідне зарядження. Вистартило, що в могилівській позіті в чотирох селах селяни приведені до крайності, у били вазідателя дібр тих сіл — а вже з сіл і людей сліду не дишіллося, бу, мовляв, се початки сеї страшної революції. Рік 1914 в східній Галичині — се тільки дійснота на Україні. План і метод випробувані і розроблені в своїй потворній досконалості, на цій Правобережній ввійшли в життя. Та бодай імена сих шляхетних творців революції не прозвуть. На найближші селі парламенту їх учуєте.

На кінці ще одну картину, з серії образів Гольбійка „Танець кістяків“. По півночі, коли ціле село спить, гук експлізію очіх гранатів і крісові сальви ставлять ціле населення осіль на ноги. В страшнім переполоху опускає кождий хату і серед розпучливого плачу жінок, серце роздираючого війку дітей, ховітесь, де може. В той момент входять в усіх сторін патрулі в село. Населення механічно спинається на майдані коло водоснагого будинку. Окружено війском до в'дусьється з уст команданта, що має стільки та стільки сот тисяч заплатити контрибуції за те а за те. Не заплатите, мовляв, то заберем вісі а село слалю. Селяни, назчені досвідом наших сіл, вносять, що мають. Однак село на Україні — не Літтіх ані Антверплія, не Лізд ані Варшави — жалюї суми між не в силі заплатити. Карта експедиція усадовляється в селі і „вимушує“ заплату. То понятіє має найріжніший зміст: бите буками, нащичні саці, замкненім селі, що селянинові з подвір'я рушиться не вільно і т. д. Приміром в Цицківці, куїнській волості, карта експедиція буками анулювала мужиків, щоби сусіди взаємно усуvalи дехи своїх хат. Коли ж парх Шхідця почав просити заперстти сього середньовічного способу винущення, то жовти змуслили Його розшивають хату Кирила Шаблового. Лише окуп 400 рублів відкупував Його від дальшого позорища.

Чи відісності вдається ти, що бажають сего, викликати ніч Варфоломея на Україні?

Що діється на Україні.

Дантейські оцінки.

З Української Держави нам пишуть:

... Коли ж були прийшли в червні с. р. до Дубечини, то делегація 12 мужаків з села Годуванівка, під проводом старості в Чанькові Теодора Павлінчука, будаб вам оповіда тає: Пав Янчевський, управитель ясне пана Віктора Стінінського, ріжники штуками і відібрали мешканців села небезпекними революціонерами. Тоді на спілку властими видушили способ викорінення „революції“ гідній авторів. Хто хотів йти в поле до роботи, мусів від і повірнися п. Янчевського позвоїти, як вчора мусів звертати. Не кождо член села не могла показати в полю,

Наслідок був та, що засіан пшениці і жита варосли буйно золотою, бульба непідгорнена, а місто звідів з повиростали здорові будаки та бран (бо в нас брак хліба). А се не одні Годуванівці, де селянин дивився в домовім арешту на зимову геліадівку.

Та посухуйте, що вони розкажуть селянину Пастушак, Олекса Недвінин та Клим Мендюк, усі в села Завадівки, купін скої волості. У них дідичем вінсній Журовський, власник сирок тисяч десятин землі, магнат, якому був рівний хіба Ніколай II. В іх

селі же він також дістає десятин ліса і 5 десятин орного поля, яке тепер висіне конюшною. Селяни пасли худобу в лісі і на конюшні. Є розпорядження скідкою армії, що за винищенні засівів селянами мається на село накладати контрибуцію. Не знати, під який розпорядок підтягнено со школу, одначе Журовський оцінів свою школу на сто тисяч карбованців, які то суму 20 п. гозведів стягає з села в формі контрибуції. Семого липня с. р. стягнено з села п'ятьдесят тисяч в протягу одного дня, а в своїй величодушності позволив половину заплатити по жинвак. Перевести се на зрозумілу мову значить: Селени не мали такої суми грошей, що перевищує далеко вартість ліса і поля, то вибрано ім усе, що мали. Лишилося вбіже на пояс. Його та заберуть по жинваках.

Шляхетний Віктор Скібінський, пан на Годуванівцях, Чанькові, Веленчі, Циганіші, Дністровиці і Стасівці, повіту ізвоушницького і камянецького обрахував свої претензії до одного села Чанькова на 610.865 карб. 36 коз. Коли відчитаете отсю дetailічну цифру, ван певне скочеться знати, як представляється рахунок той школи. Дуже просто:

за винищенні інвентаря 587.426 карб. 36 коз.

ліса 23.439 —

разом 610.855 карб. 36 коз.

Для пояснення знайте, що в Чанькові п.

кої та "Січ" в Черкасах. Окремо історичні
сестрини О. Острогського та А. Кащенка.
Друкується й окремі спеціальні піаручники:
шкільна техніка та зерофотографетр'я.

Прихід цієї буде вказувати, що Й чу-
сав і вдався видавати укр. книжки. Тов. поль-
ські інженерів на Київщині видав історичні
портрети для нар. школ, між цими І Хмельниць-
ким. Появляється недостача після видань тво-
рів і кр. письменників та перекладів найкращих
творів чужинців.

Бігдан Заглинський.

Львогуб не федераліст?

Заява і спростовування.

БЕРЛІН, 26. серпня (ТКБ). Берлінські дне-
вники вістять, що відійшли українського пра-
вителя з пістрів Львогуба, який перебуває
тепер в Берліні:

"Існує що мене публично фальшиво по-
суджено, начебто в розмові з заступниками
представником отверто висказав правдоподі-
бності злук України в Росію, єсть тепер спо-
відхилені заявити отсе:

1. В згаданій розмові, як кождий може
переконатися, бо вона була публична, говорив
я не про іногорідність, тільки про можли-
вість пізнішого зачінино — від-
корного союза з Росією, але тільки
з своєї схвілі таєк договору з року 1654.,
які прилагали Україні самостійність як окремо-
го земляного таєк, окрім законодавства,
свободи таєк таєк, право самостійних
переговорів в закордонніх державах і вла-
сні коре. Інші частини цього договору для
 нас без відності і я про них не за-
 думав.

2. Ми, котрі стоїмо тепер на чолі україн-
ської держави, при доломої осудів держав
верених на себе завдання еже істнуючу і са-
мостійну українську державу у її відбудувати,
розуміється на українській основі, і совісно пе-
реводимо отсе завдання в адміністрації, школі
таєк галуєвих публичного життя. Погляд, що
які працюємо для України, носимося з дум-
кою прилучити нашу державу до якої іншої, є
базисове.

3. Так само багосноге є провішення, що
я відійшов часи хочемо створити непроходиму
користь між нами і російським сусідом, бо не
було відмінної причини, чому є моглиб
бути між нами добре сусідські відносини. Що
тимчасе буде — не знаємо. Однаке колиб
пришло до союза між Україною і Росією, то
було скоєна між деса з самостійними держа-
вами. В сім еміслі, і тільки в сім гесенів я
про будущу можливість деяжено федераційної
шахи.

Важкі зміни в буковинській православній церкві.

Усунення Репти.

БІДЕЛЬ, 27. серпня. (ТКБ.) "Wiener Zeit."
Погоди: Цісар усунув в уряду митрополита і
чинника Чернігова Репту а іменував ар-
хієпископа Воробкевича (Руму-
нії) із постулатом сеї архієпископа. Репту усу-
нило післіком його всерединя під час росій-
ської імперії. Митрополит Репту в порозумінні
з російським губернатором він відмінив
її діяльність богослужіння за парську
політику: після російського срібля. Під час
її відміни архієпископи постаралися о спенсіоні-
ях, митрополит не вважав за відповідне усту-
плення віддав свою справу під найвищі рішен-
ня. Митрополит також по зложенню його в дав-
ність становивша віде жити митрополічу гі-
дість і побрати же далі платню. Його повідо-
млено, що цісар признає його заслуги як ми-
тropolita коло греко-орієнタルької церкви і йо-
го після цієї для більші людності Буковини.

Іменованням румунського консисторського
архієпископа адміністратором, якого заступни-
ком єого товариш Українець, зроблено
зазначений крок до заведення нового церковного
шахи на Буковині, за яким слідувати є супо-
льний консисторії.

В Італії і Албанії.

ЕДЕНЬ, 27. серпня (ТКБ) Урядово:
На виборах місцях італійського босенши
також більші і скажи сутини. Босен Грец був
засуджений ворожих воздушних нападів,
які були не заподіяли ніякої шкоди.

На албанськім болгіши відбі-
ли вибори в обидвіх походах: таємна область на
відома Тодоріка (до 1111 р. гор. Деволі), де

французькі від'їди ставили завзяті спір, вважали
ворожі стаєві і зневелили
неприятеля до відвороту.

20 серпня 1918.

Стар. 3.

найзотрібніші в наших гімназій. Від Татр аж
по Перемишль не маємо ні одної нашої серед-
ньої школи! Відай в тім ділі досі нічого не зро-
блено, а саме тепер минає крайній час війни
тися цею справою.

Конференції галицьких сіоністів. Перед
вільком дніми відбулися у Львові збори скрі-
пленої партійної ради галицьких сіоністів, на
яких вели провід др. Гавасман і др. Корнай-
зер. Головний реферат виголосив др. Райх,
який омавляв поступи жидівського народу,
особливішою вагою супроти нових держав, які
повсталі на сході, можливості їхніх австрій-
ської конституції і плян поділу Галичини. Бе-
сідник важав також реалії партійної програ-
ми. Після дискусії, в якій промовляли: др. Кор-
кес, др. Вальдман, др. Шморк, ухвалено ряд
резолюцій. Між іншими сіоністи домагаються
введення в житі національної автономії па-
сторійських народів, як однієї з таєм-
шкі земель монархії. Для населення жиді-
вського жадають конституційного призначення ю-
го як відробкої народності! автономії персо-
нально-національної в широкем обсягом — в
області культурній, шкільний, відросівій і
т. д. В державах, які повстають на сході жа-
дають сіоністи рівнож прав національних. З обуренiem стверджує партійна рада,
що національні поступи правительство до тає-
пер не сповіло, хоча сіоністи ведуть бороть-
бу за них вже від досішого часу. Також збори
протестують прти упослідження жидівського
населення при акції відбудови Галичини.

Домагання сокальщини і белзчини. Дня
25. с. м. явилася у намісника під проводом б.
посла д-ра Романа Перфецького в справі ві-
дбудови краю численна депутатія з испадених
сіл сокальсько-белзького повіту. Депутація пред-
ложила сіякої бажання: 1) Основання в Сокали
самостійкої експозитури відбудови в філію в
Белзі. 2) Закупно для цілій відбудови кіль-
ка лісів в різких частях повіту. 3) Відбудован-
ня для цілій відбудови кілька тартаків а з с-
сібна вагайне гостріння тартаку в Сильци. 4)
Відбудоване ще перед гімною для найбіль-
ших найконечнішого приміщення. 5) Уділення
доволю на закупно будівельного і опалового
матеріалу в погравичних слах австрійської о-
купаші, в осібна віла спалених сіл сокальсько-
го повіту як: Поториця, Теляж, Заїшні, Коно-
топи, Святів, Городище варязьке, Городище
василіанське, Клюсів, Новий Дзвір, Пецькорів,
Тишиця, Тудукогоріч, Ілкович, Скіморохи,
Бендюга, Гілчче, Ліски, Лівач, Костянтин, Сули-
мів, Радванці, Вавів, Варіж село, Жнатин, Уль-
вієск, Пецькорів, Волгав Грудь, Старгород,
Лучанка і Шарпака. 6) Добитися у військових
власників відагного вільрення в війська подавних
до вільрення ремісників, як тіож всіх ріль-
ничих рекламашій. 7) Зарядити відагну виплату
субвенції на відбудову і зворт кошт відбу-
дова. 8) Приступити відагно до відбудови спа-
леніх шкіл і церков. 9) Звільнити всі поземлі
села від реквізіції звіжа і худоби, згідно
примусових земів. 10) Задіяти в цілім повіту:
а) Виплату для найбільшого населення повіту
субвенції на прожиток. б) Припоручити ц. к.
старостру відагно переведення ствердження
кошніх свідчень і всеніх шкіл в повіті і ви-
плати тих свідчень. в) Супроти заструшаючого
зменшення стану худоби і грозячої депекора-
ції зарядити цілковите припинене прикусових
агонів худоби що найменше на пів року. г)
Задіяти відагну доставу для повіту потребних
загрудів господарських через філії "Сільського
Господаря" в Сокали і Белзі. г) Ухилити не
правну практику ц. к. староства в Сокали, яке
відкідає подання о уділенні субвенції на спа-
леніх хатніх обстаннях, спрощені убрани і
біля. д) Зарядити відагно приділ для повіту
відповідно скількості: 1) шкіри, 2) одежі, 3)
сбуви, 4) сели, 5) нафти, 6) мила, 7) сірників,
через господарські організації повіту, як Круж-
ки "Сільського Господаря" і Народної Торго-
влі. — Д-р Роман Перфецький.

— Вписи до нової укр. школи і фрелів-
ської школки відбудуться для 10, 11 і 12. вер-
есня. Близші інформації подадуть часописи.
Письменні зголослення приймає управительська
школи Софія Олеськівна, вул. Садівницька 38.

— Управа школи ім. М. Шашкевича у Львові
при вул. Скарбівській ч. 26, веде до відо-
ма, що вписи до чотирох класів школи народної
і до першої та другої класів виділової так для
хлопців як для дівчат будуть відбудуватися 29,
30 і 31. серпня 1918 від год. 9 до 12. рано
і від год. 4 до 6 позелуди. Наука у хлопців
відбудувати-метися в будинку при вул. Скарбі-
вській ч. 26, рано, наука у дівчат при вул. Ві-
нницькій ч. 23, також рано. — Танчиковський.

— "Нові дороги в навчанні". На дніх ви-
їде в арку заходом Секції видавництв У. П.
Т. Звірник педагогічний п. з.: "Нові дороги в
навчанні". Є се у нас, по чотирілітній перер-
ві перша праця на нові педагогічні, за котрою
відуть час до часу дальші, а метою їх: поза-

НОВИНКИ.

Львів 28. серпня 1918.

— При виміні ратифікаційних грамот між
Українською і Туреччиною виступав в українській
стороні радник віденського посольства д-р Іван
Тогаревський-Я. Карашевич в заступстві непри-
сутного тоді у Відні вісля Липинського.

— Гімназія на Лемківщині. На останніх вбс-
рах Шільського Союза представник перемиської
громади відмінно потребує основавши укр. гімназії
на Лемківщині. Про потребу її нічого пускати,
кождому ясно, що вона чи не найважливіша

